

AGBLE!

27

"AGBLE" betyder fält på ewe-språket.

"AGBLE!" = Till fälten!, Till arbetet!, Kom igen!, Sug i!

MOLKOM

Kuma-
Dumyo

N° 6 1988-89

JUILLET 1989

BULLETIN från
Molkoms FHS-Internationella linjen
Svenska Togoföreningen

Molkoms folkhögskola
Box 66
660 60 MOLKOM

Till våra läsare

Sedan den långa "pressläggningen" av detta AGBLE!-nummer inleddes har bl a följande inträffat:

SIDA HAR BEVILJAT FORTSATT STÖD

Det anslag Sv Togoföreningen sökt till byggnader, utrustning och kooperativet har beviljats. Byggnaderna avser ny vävstuga (18), en regnvattencistern (17), matsal/samlingssal (19) och kök (20). (Se karta över bef. och planerade byggnader samt brev fr. lokalkommitténs ordförande i detta nr av AGBLE!). Innan denna etapp påbörjas, inväntar vi dock resterande redovisning för nuvarande etapp från lokalkommittén. Vår egeninsats blir 70 000 SEK, SIDA:s bidrag 280 000 SEK.

BIDRAG FRÅN SFHL:s INTERNATIONELLA FOND

Fonden har beviljat Sv Togoföreningen 30 000 kr. Av denna summa skall 10 000 kr användas till en pensionsfond för lärarna på CRASE (tillsammans med lika mycket som tidigare beviljats). Av de återstående pengarna används en del till oförutsedda kostnader för två elever som inbjuds från CRASE till vår kurs på Molkoms folkhögskola (resekostnaderna är garanterade av Gunnar Schotte, Werm-landsbanken, inack. av Molkoms fhsk), medan huvudelen ingår i vår egeninsats tillsammans med SIDA-bidraget.

TROGNA MEDLEMMAR/BIDRAGSGIVARE VÅR GRUND

I detta sammanhang bör vi erinra oss, att det allra viktigaste bidraget till folkbildningsverksamheten vid CRASE är det trogna, långvariga bidraget från

varje enskild medlem/bidragsgivare. Utan denna grund gives inget bidrag från SIDA eller SFHL och inga pengar till lärarnas löner.

A nos lecteurs

Pendant "la mise sous presse" de ce numéro d'AGBLE! les choses suivantes se sont passées:

LA SIDA A ACCORDE LA DERNIERE DEMANDE

Pour la construction d'un nouveau atelier de tissage (18), encore une citerne (17), un réfectoire (19), une cuisine (20), équipement (voir le plan du CRASE) la SIDA a accordé une somme de 280 000 SEK. Il faut pour l'Association à ajouter 70 000 SEK pour faire le total 350 000 SEK. Nous attendons le dernier compte-rendu du comité local avant nous pouvons mettre en route l'étape prochaine.

AIDE DU FONDS INTERNATIONAL DE SFHL

SFHL (La fédération syndical des professeurs des "folkhögskola" suédoises) a accordé une contribution à l'Association de 30 000 SEK, dont 10 000 SEK sont destinées à un fonds pour une assurance-sécurité pour les encadreurs du CRASE.

MEMBRES FIDELES NOTRE FONDEMENT

Sans membres/contributeurs, pas d'aide de la SIDA, pas d'aide de SFHL et pas de salaires aux encadreurs. Donc les membres/contributeurs fidèles constituent le fondement principal pour l'Association et le CRASE.

Övrigt i detta nummer:

En outre dans ce numéro:

- * Från seminariet i Molkom under pingsthelgen.
- * Togo - ett paradys för multijättarna.
(Ett utdrag ur "Multisarna i världen" av Jonas Idestrom och Ingela Johansson)
- * Från en studieresa till Stockholm.
- * C.R.A.S.E. 1989, några bilder. Quelques vues.
- * Nye direktören vid DJASE besöker CRASE. Visite au CRASE du nouveau directeur de la DJASE.
- * En fenomenal målvakt. Un gardien phénoménal.
- * Amahs far - en presentation. Le père de Gnakou Aman - une présentation.
- * Protokoll från Togoföreningens styrelsemöte 20 maj på Fornby.
Procès-verbal de la réunion du comité de l'Association suédoise pour le Togo le 20 mai à Fornby folkhögskola.
- * Brev från lokalkommitténs ordförande, M Blu.
(Lettre du président du comité local, M Blu. Extrait en suédois seulement)
- * Gåvoredovisning. Liste des contributeurs.

Seminariet i Molkom under pingsthelgen

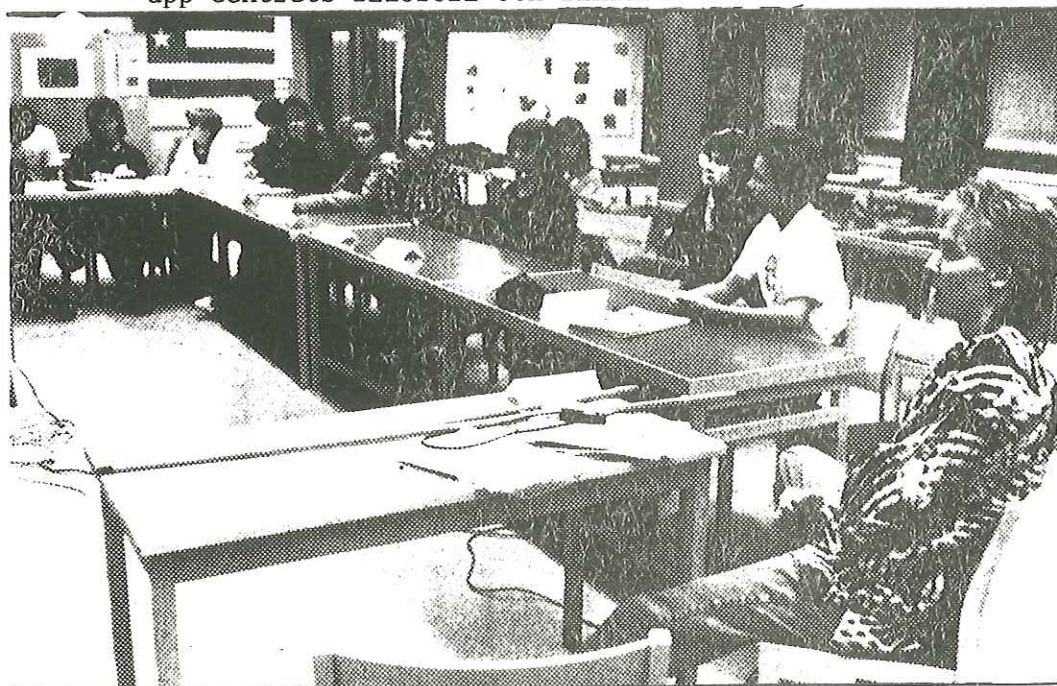
Nu när sommaren nalkas och äppelträden slår ut i blom, har vi på Togo-linjen hunnit avverka det årliga seminariet. Det gick av stapeln under pingsthelgen, den 13:e och 14:e maj.

Ca 35 intresserade personer samlades kl 11.00 i skolans samlingssal för en kort introduktion och presentation. Därpå följde ett ljudbildband, "Vishet i en ovis tid", som framställts av föregående års Togo-grupp. Eftersom en hel del förändringar skett på C.R.A.S. E. sedan bildbandet gjordes, kompletterade Alf med att i ord och bild berätta om det nya elevhuset, dasset, solpanelerna, kooperativets nya fält m.m.. Mats fortsatte sedan med att ta upp centrets filosofi och finansie-

nen avslutats, var det dags för Carina och Minna att berätta om sina intryck av barn i Togo.

Seminariets sista officiella programpunkt handlade om de multinationella företagen. Ingela och Jonas inledde med ett ljudbildband med historia, fakta och personliga intryck av "multisarnas" verksamhet. Därefter diskuterades de problem, som de multinationella företagens verksamhet orsakar i både i-land och u-land.

Vi på Togo-linjen tycker det var kul att så många kunde komma och ta del av våra intryck från Togo. Extra kul var det att få möta en del av dem som sökt till nästa kurs. Vi hoppas att vi inte avskräckte dem alltför mycket.

T.v.: Några av seminariedeltagarna.

Nedan: Arrangörerna Jonas, Anneli, Lotte, Alf, Ingela, Minna, Carina.

ring. Vi hann sedan med en fikapaus på skolköoperativets cafeteria Stormen, innan Lotte, Ingela och Jonas redogjorde för Togos geografi och historia. Denna lilla redovisning blev dagens sista programpunkt i samlingssalen.

Informationsmätta men hungriga begav vi oss till matsalen för att avnjuta en god middag. Kl. 19.00 samlades hela skaran på Stormen, där vi visade bilder från våra Togo-upplevelser, åt lite togolesisk mat (lagad av en av de två togoleser, som gästade seminariet), dansade till togolesisk musik och hade en trevlig kväll tillsammans.

Nästa morgon samlades vi åter i samlingssalen för att inledningsvis ta del av Lottes och Annelis eminenta ljudbildband "Traditioner hos Ewe-folket". När den efterföljande diskussio-

Togo -ett paradiset för multijättarna ?

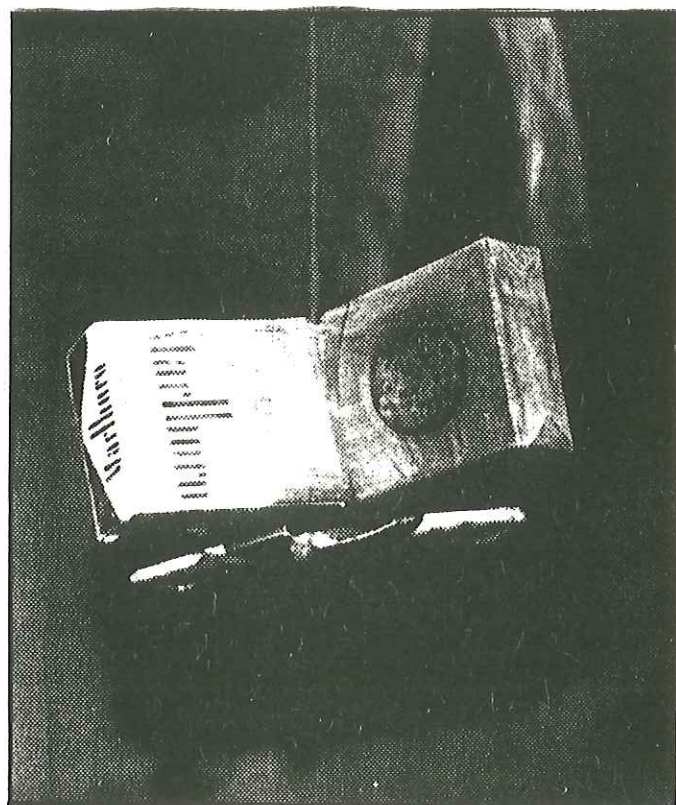
Togo är precis som alla andra underutvecklade länder en perfekt marknad för många multijättar och deras produkter. Den dåligt utvecklade ekonomin och den låga utbildningsnivån gör togoleserna till enkla offer för företagens sofistikerade marknadsföring. I framför allt städerna gör man allt för att få den inhemska befolkningen att överge sina gamla vanor och i stället bli goda konsument av våra ofta helt onödiga västerländska varor, och man har verkligen lyckats. Människorna konsumerar ohejdat de utländska varorna och ordet importerad gör bara varorna ännu mera attraktiva. Ett bra exempel är ölet Guinness som kommer från Irland, men tillverkas på licens av det Togolesiska bryggeriet Biere Benin. Trots att det är betydligt mycket dyrare än de andra ölsorterna säljer det otroligt bra. Detta beror förmodligen till stor del på att det marknadsförs som ett importerat öl (med de slående orden "Guinness is good for you").

Som alla städer är städerna här nerlusade med reklam och företags-slogans. Det spelar ingen större roll var man riktar blicken så ser man någon välkänd företagssymbol. Vad som dock skiljer reklam utbudet här i Togo från reklam utbudet i Sverige är den mängd reklam som människorna själva bär på sig eller producerar. Både i städerna och ute på landsbygden ser man en mängd T-shirts med företags-symboler och slogans. I vissa fall har man t.o.m. själva tillverkat tröjan. Använda cigarettpaket är också ett populärt utsmykningsobjekt som barnen tillverkar mobiler och andra tingestar av. Man ser också en mängd barer som smyckats med kända företags-symboler, ofta egenhändigt målade. I vissa fall har baren helt och hållet målats som t.ex. ett cigarettpaket.

Allt detta är bevis på den företagsdyrkan och otroliga efterfrågan företagen har lyckats skapa i Togo. Denna efterfrågan har skapats genom en mängd olika marknadsföringsmedel. Först och främst genom den gamla hederliga affischeringen som är ordentligt utbredd i hela Togo. Den har även nått långt ut i byarna mycket tack vare de små barerna som växer upp som svampar på den Togolesiska landsbygden.

Ett annat medel är den uppsjö av almanackor som finns att få tag på. Ett skrämmande exempel är Biere Benins senaste utgåva i vilken man visar Togolesiska familjer drickandes Biere. Benins drycker i olika västerländska lyxmiljöer. Hur många Togolesiska barn har någon gång suttit i en uppblåsbar badbassäng drickandes en kall läsk? Att sedan företaget till största delen är Togolesiskt (en liten del ägs av det Bayerska företaget Eku) gör inte det hela mindre bisart.

Mobil av cigarettpaket tillverkad av barn i Dunyo, Togo.

Ännu ett medel är de reklambilar som åker runt och gör reklam för olika företag genom en högtalare som är fäst på biltaket. Ofta informerar man om någon musikgala eller dylikt som sponsras av företaget.

Vad gör nu all denna reklam för skada? Vissa saker kan vara svåra att peka på, men det finns även vissa ganska tydliga och klara skadeverkningar.

Tobaks- och alkoholreklamen är tydliga exempel på detta. Den uppsjö av framför allt tobaksreklam har lett till en storkonsumtion av tobaksvaror, både i städerna och på landsbygden. Eftersom det i Tredje världen inte finns några regler mot sådan reklam och inte heller någon information som berättar om de skadeverkningar som tobaken kan medföra är det inte många som ifrågasätter rökandet.

En annan skadeverkning som kan vara svårare att se är den kvävning av lokala kulturer som denna exploatering medför. De lokala traditionerna kan helt enkelt inte stå emot denna invasion av utländska företag som inte skyr några medel för att nå sina mål. Med dessa varor följer även den västerländska kulturen vilken passar väldigt dåligt ihop med de lokala kulturerna.

Ett typ exempel är de två byarna där vi bodde, Adame och Dunyo. Adame är den större byn som ligger närmare stan och här kan man få tag på det mesta man vill. Byn har en bar som serverar alla tänkbara drycker, men man har även försäljning av andra varor som t.ex. danska mariekex. I byn har man även regelbundna danser med västerländsk musik, som är välbesökta av traktens ungdomar. Allt detta har lett till stora alkohol problem vilket i sin tur har medfört en mängd andra problem. Mycket av det urgamla sociala skyddsnätet har fallit samman och en mängd människor lämnas ensamma åt sitt öde.

Denna situation kan jämföras med läget i Dunyo. Det skiljer bara en kilometer mellan byarna men ändå är skillnaderna otroligt slående. Här har ännu inte den västerländska livsstilen fått samma fotfäste och detta beror till stor del på att man inte har någon bar som står för försäljningen av västerländska drycker. Den katolske prästen i byn bedriver dock lite försäljning av drycker men det är mest på "hobby nivå". Så det får inte på långa vägar samma skadeverkningar som barverksamheten i Adame. Förmodligen kommer väl även Dunyo att så småningom drabbas av dessa problem men man får hoppas att det dröjer.

Att diskutera dessa problem med lokalbefolkningen är näst intill löslöst. De flesta vägrar se det negativa i en sådan utveckling. Det kommer ju från den rika delen av världen så det måste ju vara bra! Det är den allmänna inställningen.

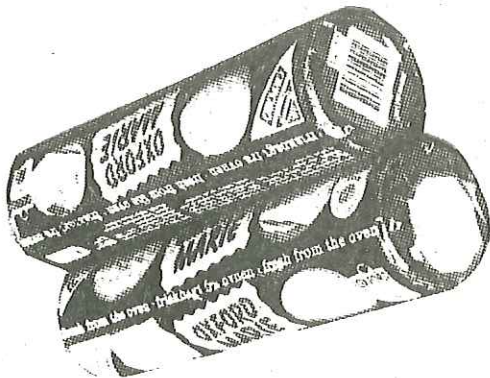

Det är inte så lätt att bevara en Volkswagen - själ i en Cadillac.

Helder Camara

Som i de flesta länder fann man även i Togo den berömda Shell-snäcken.

Medans vi var nere i Togo höll vi även utkik efter svenska och nordiska företag och varor. Men utbudet var ganska tunnt. Det enda svenska företag vi såg var SKF, men våra nordiska grannar var desto flitigare. Danska kex t.ex. var en produkt som man stötte på lite varstans. Den populära glasskedjan "Fan Milk" med sina affärer och cykelburna försäljare visade sig även den ha danska rötter. Vid byggandet av det nya elevhemmet på C.R.A.S.E. använde man sig av byggmaterial från ett företag vid namn Sotoma som ägs av ett norskt företag, Norcem Cement A/S. Det finns säkert fler exempel men det är svårt att hitta rätt i det nätverk av företag som idag sprider sig över vårt klot.

En utav Fan Milks cykelburna glassförsäljare i Kpalime', Togo.

Då maskiner och datorer, vinstintresse och egendom betraktas som viktigare än människor, då är jättetrillingarna rasism, materialism, militärism omöjliga att övervinna.

Martin Luther King Jr

Jorden tillhandahåller tillräckligt för att fylla varje människas behov, men inte för varjes människas girighet.

M.K. Gandhi

Makt kan endast accepteras om den används som ett verktyg i tjänst för de maktlösa.

Lech Walesa

LÄSTIPS!

- * Adler-Karlsson, Gunnar: " LÄROBOK FÖR 80-TALET "
- * Berg, Lars och Lisa: " MAT OCH MAKT "
- * Brundenius, C: " GRÄNSLÖSA AFFÄRER "
- * Cottingham, Jane: " FLASK BARN "
- * Dammann, E: " FRAMTIDEN I VÅRA HÄNDER "
- * Engman, Hans: " DE MULTINATIONELLA OCH VÄRLDSINFLATIONEN "
- * Galeano, Eduardo: " LATINAMERIKAS ÖPPNA ÅDROR "
- * Hermansson, C-H: " SVERIGE I IMPERIALISMENS NÄT "
- * Jordens Vänner: " ÄTA PÅ NYTT SÄTT MED MATLAGET MUDI-MUMS "
- * Lindell, Magnus/ Grahl, Thomas: " MANUEL ARNE OCH PRESIDENTEN
OM SVERIGE, VÄRLDEN OCH DE TRANSNATIO-
NELLA FÖRETAGEN (TNF) "
- * Nilsson, Irene: " SVERIGES SMUTSIGA ANSIKTE - OM SVENSKA FÖRETAG I COLOMBIA "
- * Roselius, Staffan: " FATTIGA OCH RIKA
HANDBOK I VÄRLDSHUSHÅLLNING "
- * Wikström, Mikael: " VÄRLDEN I DIN KAFFEKOPP "

- * Konsumentverket/ Socialstyrelsen/ IOCU: " MÖRDANDE REKLAM "

Det finns några väskor kvar...

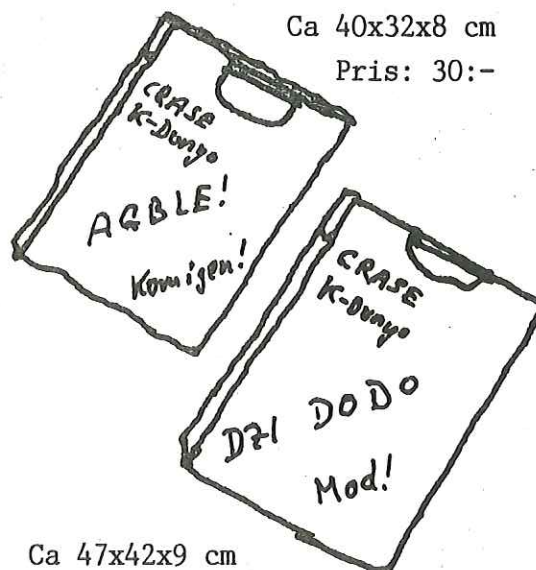
Vi har några exemplar kvar av de mycket praktiska och slitstarka väskor i jeans-tyg, som flickorna i syateljén på CRASE tillverkat (träpinnarna som man bär i är tillverkade i snickeriet).

Väskorna är maskinbroderade enl. fig. med olika deviser på ewe eller kabyé.

Väskorna har en stor nackdel i vårt konsumistsamhälle: De är praktiskt taget outslitliga! Om ni skäms för att visa er för en granne med ständigt samma kasse, rekommenderar vi, att ni skaffar er åtminstone ett par stycken i olika storlek och/eller med olika deviser.

Mått och priser enl. fig.

Beställning kan göras till Togo-linjen,
Molkoms folkhögskola, 660 60 Molkom
eller till Sv. Togoföreningen, pg 67 38 44-7

Stockholmsresan

Vi tyckte att det passade bra med en liten studieresa till Stockholm nu i slutet på vårterminen. Vi åkte redan på onsdag morgon (17/5). När vi kom fram började vi att trava i riktning mot Kronobergshäktet på Långholmen, där vi skulle sova över natten. Det är ett fängelse som dom har gjort om till vandrarhem, alldeles nyöppnat. Det var väldigt fint där. På kvällen åkte vi in till Gamla stan och tittade oss lite omkring. Vi hann inte med så mycket mer den dagen.

Nästa dag åkte vi iväg för att besöka Solidaritetshuset. Det är ett stort hus där en massa solidaritetsrörelser har sina kontor, som typ ISAK. Vi upptäckte strax att det inte är ett ställe som man "går och tittar sig omkring" på. Det fungerar mer på det sättet att man söker upp den rörelsens kontor, som man är intresserad av. Där kan man få mer information och fråga om saker man undrar över. Efter ett tag träffade vi på bibliotekarien. Hon sa att hon kunde visa oss runt lite. Hon berättade lite om Solidaritetshusets verksamhet, som ni kan läsa mer om längre fram i tidningen.

På eftermiddagen gick vi till Framtiden i våra händer, också en solidaritetsrörelse. Dom har bl a gett ut en bok med samma namn. Det var sällan det kom så många på besök så dom. Vi fick en massa material som blivit över och så köpte vi böcker, bl a Fredsboken. Vi satt och pratade länge. Det var både roligt och intressant att vara där. Sedan gick vi en sväng till Sac-keus, som stödjer solidarisk handel med tredje världen.

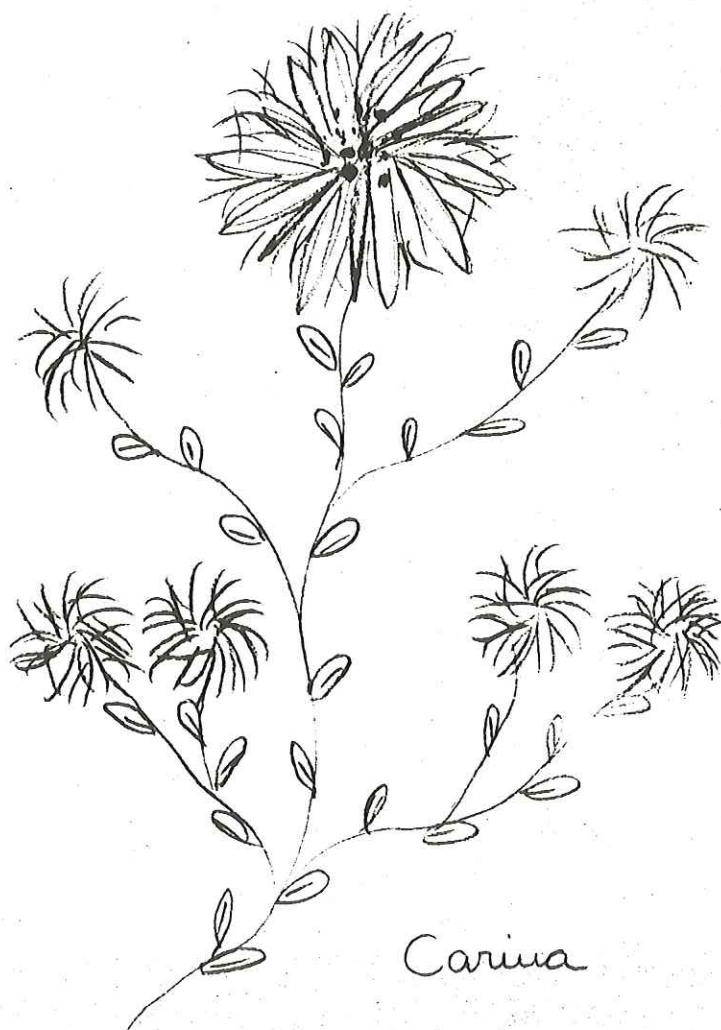
På fredag förmiddag gick vi till Kulturhuset. Vi tittade på Nicaraguanska målningar, man kunde också läsa lite om historien bakom tavlorna. Det fanns en afrikansk avdelning också, men den var avstängd för tillfället. Sedan tog vi bussen till Etnografiska muséet. Där kan man läsa om olika folks historia och levnadssätt. Dom har montrar med saker från de olika kulturerna och små minibygnader som visar hur man bodde mm.

Efter detta åkte vi direkt till centrum igen, för att ta en titt på Holografiska muséet. Det var intressant att se sådan ovanlig konst. Flera

gångar tyckte man att ansiktena på fotografierna kikade ut från sina platser. På kvällen åkte vi med Djurgårdsfärjan över till Djurgården. Vi gick in på Gröna Lund och roade oss ett tag. Det var roligt och vädret var jätte fint!

Boktips

Bernard Benson; Fredsboken
Framtiden i våra händer; Dela lika,
Ambassadör med tjänstecykel

C.R.A.S.E. 1989, några bilder. Quelques vues.

Ca 15 km nordväst om Kpalime ligger tullstationen, där vägen delar sig och en sidoväg åt vänster för vidare mot Ghana. Strax därefter går en sidoväg åt höger upp till presidentslottet Viale och en annan åt vänster till Campement, ett värdshus för turister och ferielediga tjänstemän från denna del av Västafrika. Här slutar också asfaltbeläggningen. Grusvägen fortsätter sedan norrut, där man når Kuma-Dunyo med C.R.A.S.E. efter ca 5 km.

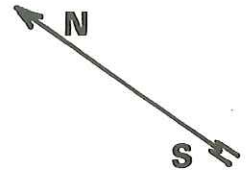
Redan vid tullstationen finns vidstående imponerande skylt, som uppmanar besökande att komma i stort antal för att upptäcka centret och dess turistvänliga läge.

På de följande sidorna visas en aktuell översiktsplan över CRASE samt några bilder från främst de nya ateljéerna. (Siffror inom parentes hänvisar till platsens läge på översiktsplanen).

Environ 15 km au nord-ouest de Kpalime se trouve la douane où se détourne un chemin à gauche vers le Ghana. A côté de la douane se trouve cette grande enseigne exhortant les passants à visiter le C.R.A.S.E. Kuma-Dunyo.

Dans les pages suivantes se trouvent un plan actuel du CRASE et quelques vues. (Chiffres entre parenthèses indiquent la place la vue au plan).

Befintliga och planerade byggnader våren 1989

Stig mot
Adame

Stig mr
Adame

- Befintliga byggnader.
- Planerade byggnader.

100 三

Stig mot
Tokpli

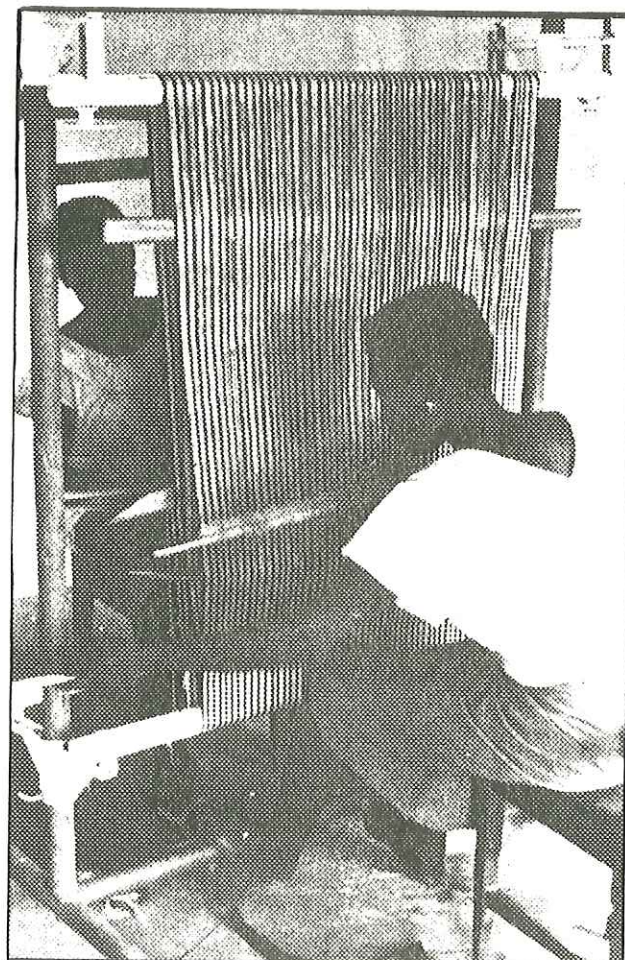
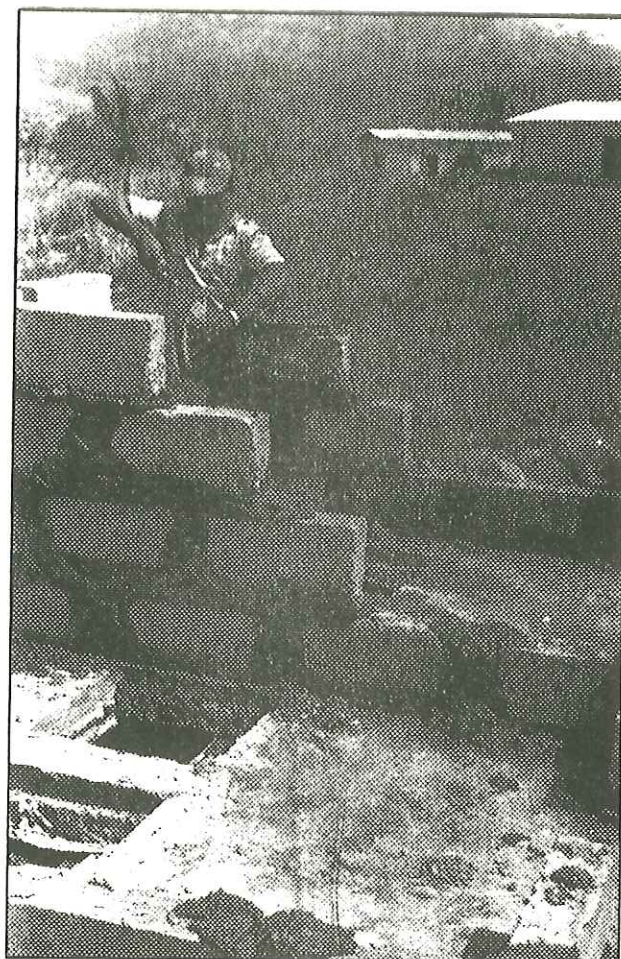
Stig mot
Tokpli

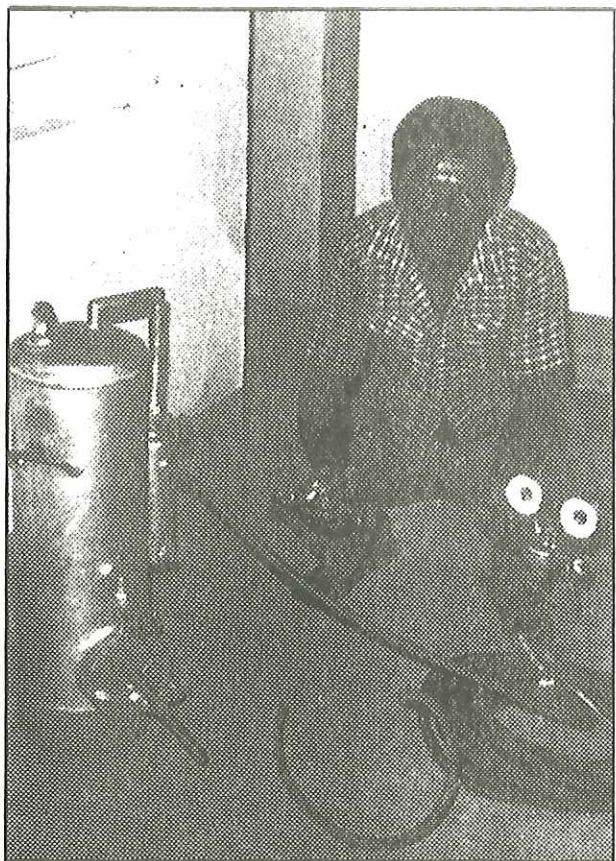
Muraren från Dunyo i färd med att bygga det nya dasset (14). I bakgrunden den nya smedjan t.h. (12) och den nya vävstugan (4).

Le maçon de Dunyo en train de construire le nouveau wc (14). Au fond la nouvelle forge à droite (12) et le nouvel atelier tissage (4).

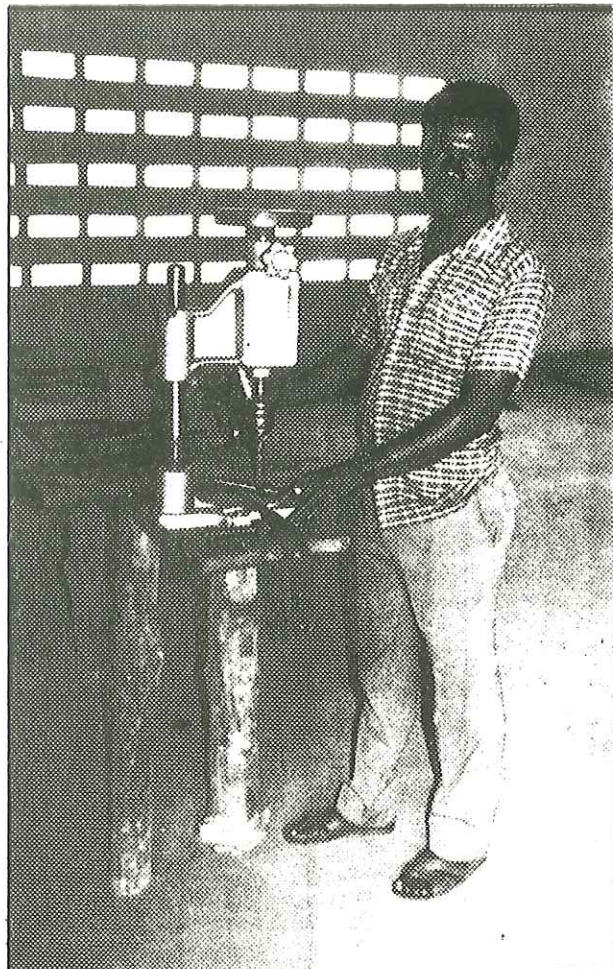
I vävstugan finns nu tre vävstolar. På varje vävstol kan två vävar sättas upp. Nedan t.v.: Uppsättning av en väv. T.h.: Två elever väver vid en vävstol.

L'atelier tissage a trois métiers à tisser. Dans chaque métier on peut monter deux pièces de toile. Ci-dessous à gauche: La maîtresse et une apprentie montent un métier. Ci-dessous à droite: Deux apprenties en train de tisser deux pagnes à un métier à tisser.

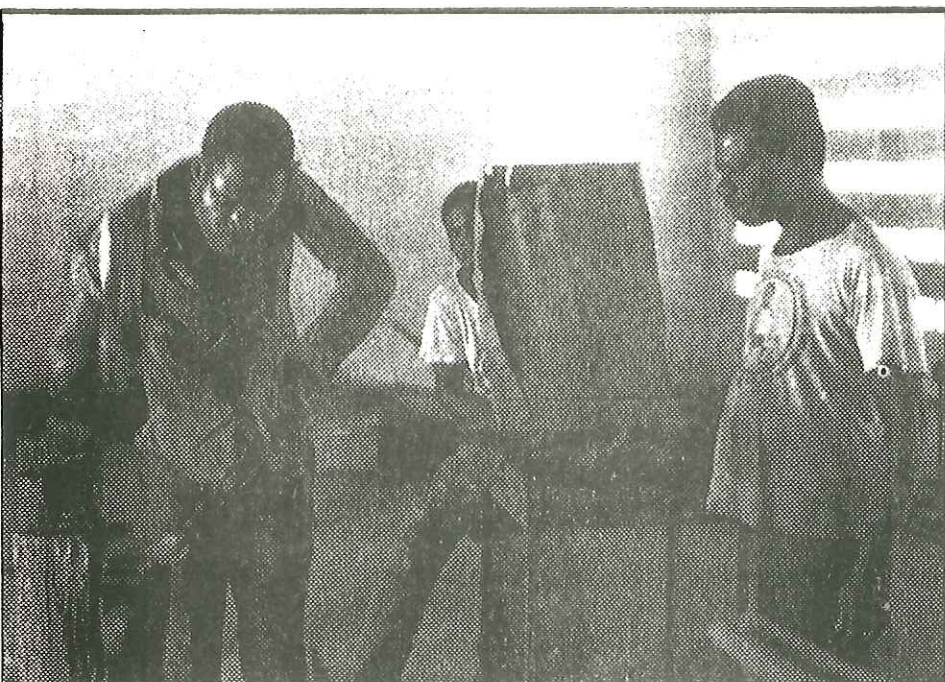

Smeden med ett par exempel på vad som anskaffats i det pågående utrustningsprogrammet med SIDA-stöd. T.v. en gassvetsutrustning, där acetylen framställs av karbid. T.h. en handbormaskin. Dessa maskiner måste köpas i Ghana, då de inte gick att få tag i i Togo.

Le maître forgeron avec le nouveau poste de soudure oxy-acétylénique (à gauche) et la nouvelle machine à forer (à droite).

Det tyngsta och viktigaste arbetet i smedjan är att tillverka och reparera hackor och övriga verktyg för jordbruket. Här tillverkas en hacka under lärarens uppsikt.

Le travail le plus dur et le plus important est toujours la fabrication et la réparation des houes et autres outils pour l'agriculture. Ici Modjaka Komlan est en train de faire une houe sous le contrôle du maître forgeron, M Anho Kossi.

Tre solpaneler på C.R.A.S.E.

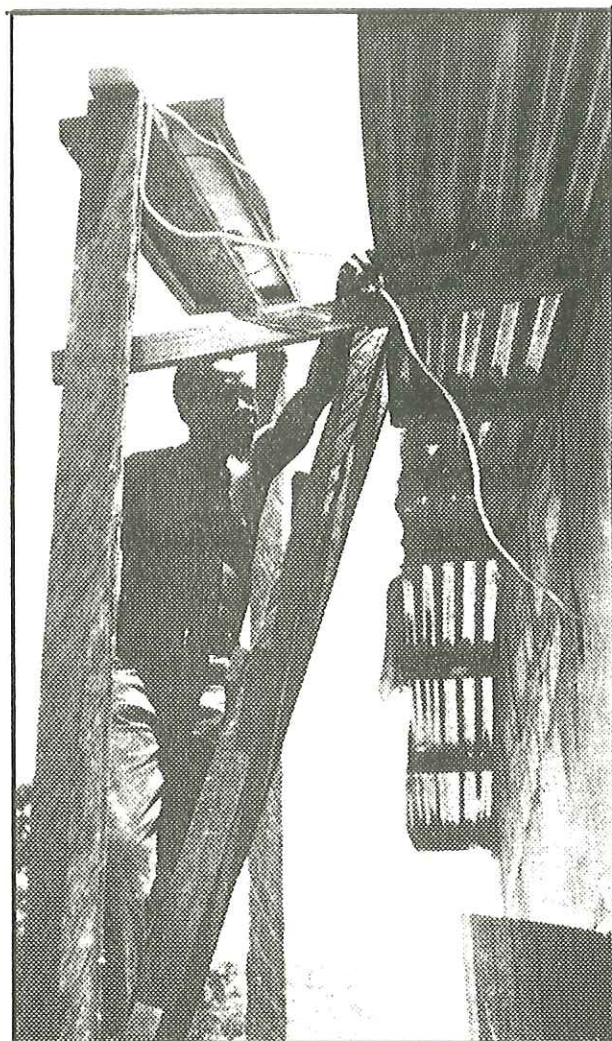
Det finns nu 3 solpaneler (16) monterade på CRASE. De är främst avsedda att tillsammans med bilbatterier ge belysning i ateljéerna (vävning, sömnad och snickeri) vid regnväder, då det annars är för mörkt att arbeta. T.h. monterar snickarläraren Agbekponu den senaste panelen vid vävateljén. Nedan t.v. tänds en flicka en av lamporna i syateljén. Nedan t.h. visar Agbekponu hur man även kan visa diabilder med solel.

Trois plaques photovoltaïques

Il y a aujourd'hui 3 plaques photovoltaïques (16) au CRASE. Avec des piles secondaires ils sont capables à illuminer les ateliers (tissage, couture et menuiserie) par les temps de pluie.

A droit, le menuisier Agbekponu est en train d'installer la plaque récent à côté de l'atelier tissage.

Ci-dessous à gauche, une apprentie allume une lampe dans l'atelier couture. Ci-dessous à droite, M Agbekponu montre un appareil de projection des diapositives actionné par l'énergie solaire.

Visite au C.R.A.S.E. du nouveau directeur de la D.J.A.S.E.

Nye direktören vid D.J.A.S.E. besöker C.R.A.S.E. Kuma-Dunyo

Lörd. 4 mars besöktes CRASE av den nye direktören för DJASE, M Batascome. (DJASE står för "Direktionen för ungdom och samhällspedagogisk verksamhet" och är den tekniska enhet under ministeriet för ungdom, sport och kultur, som bl a har det övergripande ansvaret för de fem olika CRASE som finns i Togo).

Besöket ingick i en turné från norr till söder, under vilken M Batascome i sällskap med en sekreterare och M Vodzogbe besökte alla inspektioner under ministeriet samt de olika CRASE. M Vodzogbe är den person på DJASE som har ansvaret just för de olika CRASE i landet. Han har tidigare under flera år arbetat på inspektionen i Kpalimé.

Alla lärarna vid CRASE hade kallats till mötet. Eftersom direktören är ny på sin post sedan årsskiftet inleddes sammankomsten med en presentation av centret, dess bakgrund och nuvarande verksamhet. Häri ingick även en redogörelse för Sv Togoföreningens engagemang för och kontakter med centret alltsedan starten av Foyer Rural 1969 och nystarten av CRASE under ministeriet, 1978, fram till dagens situation. Hela denna presentation gjordes av rektor Flevi och jag som observatör vid mötet hade inte mycket att tillägga.

Man gick sedan igenom olika problem och behov vid de olika ateljéerna. Bl a diskuterades problemet med att få beställningar på mera finsnickerier till snickeriverkstaden. Detta har ett samband med examinationen. Om eleverna, sedan de gått ut CRASE, vill ha ett formellt kompetensbesvis, måste de genomgå ett examensprov i statlig regi. Där får de utföra arbetsprov som är anpassade till kurserna i yrkesskolorna i städerna, dvs finsnickerier. Eleverna från CRASE Kuma-Dunyo, som blir duktiga att göra byggnadssnickerier och större vardagsmöbler, sängar, bord, stolar, missgynnas då vid examinationen.

För syateljén är det största problemet att få beställningar. De beställningar man får kommer periodvis inför de stora helgerna.

Direktören påpekade att direktionen kan erbjuda lärare vid CRASE fortbildning inom olika områden.

Angående kooperativets verksamhet ansåg direktören, att CRASE har för litet mark till sitt förfogande. Det är i grunden brist på mark, som orsakat pro-

blemen fåren och därmed konflikten med kyrkan i Adame. Direktören lovade arbeta för en utvidgning av centrets landområde.

Résumé:

Dans le programme d'une tournée comprenant tous les inspections sous le Ministère de la Jeunesse, des Sports et de la Culture et tous les cinq CRASE:s du pays le nouveau directeur de la DJASE, M Batascome a visité le 4 mars le CRASE Kuma-Dunyo.

La réunion, où tous les encadreurs du centre étaient présents, a commencé par M Flevi avec une présentation du centre et l'historique des relations entre le centre et l'Association suédoise pour le Togo.

On a discuté les problèmes et le besoins du centre, entre autre:

Le problème de l'atelier menuiserie à

M Batascome, directeur de la Direction de la Jeunesse et des Activités Socio-Educatives, D.J.A.S.E.

trouver suffisamment de commandes des meubles et des petites choses. Ici les apprentis ont beaucoup d'expérience de fabrication des portes, des fenêtres, des cadres, des châssis etc. Mais pour passer l'examen dans la ville il faut construire des maubles.

Dans l'atelier couture on a toujours des problèmes d'avoir assez des commandes. C'est seulement avant les grandes fêtes les commandes arrivent.

Concernant les problèmes de la coopé-

orative, y compris le problème des moutons et la controverse avec l'église évangélique à Adame, M Batascome a constaté que ce problème provient du manque du terrain. Il est prêt à s'employer pour une extension du terrain du centre.

M Batascome a aussi souligner que la DJASE peut offrir des cours ou des stages de recyclage pour les encadreurs des CRASE:s.

Les assistants à la réunion au CRASE le 4/3 -89. De droite à gauche: Flevi Komlan, Doh Afi, Ano Kossi, Tontongou Adija, Duyiboe Yao, Agbekponu Yao, M Vodzogbe, le secrétaire à la réunion, le directeur de la DJASE M Batascome.

På den nationella festdagen den 13/1 spelades en fobollsmatch mellan två lag av gamlingar i Dunyo. Här en stilstudie av den mest bejublade spelaren, gamle Toviekou, målvakt med oöverträffad erfarenhet.

Le joueur le plus vieux et celui qui a reçu les ovations les plus grande au match de football le 13 janvier à Dunyo: le vieux Toviekou Kofi!

Un gardien phénoménal

Le père de Gnakou Amah - une présentation

"Il était à Kuma-Bala en 1956 pour cultiver un champ de café. Après quelques années il retournait au Nord dans son pays natal pour se marier en 1958. Il a mis au monde son premier fils en 1960.

Avec son propriétaire du terrain, M Devia Korfinti, il partage les récoltes en trois parties égales et le propriétaire reçoit une partie.

En 1964 il donnait son deuxième enfant.

Jusqu'à présent il a fait 30 ans enfants dans le sud du Togo avec 28 enfants vivants et 14 morts. L'homme lui-même vient du Nord dans la prefecture de Kozah, plus précisément à Lassa-Tcholla."

Så här presenterar Gnakou Amah sin far:

"Han var i Kuma-Bala 1956 för att odla upp ett fält med kaffe. Efter ett par år återvände han till norr till sin födelsebygd för att gifta sig. Han satte sin förste son till världen 1958.

Tillsammans med sin jordägare, M Devia Korfinte, delar han upp skördarna i tre lika stora delar och jordägaren får en tredjedel.

1964 fick han sitt andra barn.

Hittills har han varit ungefär 30 år i södra Togo och fått 28 levande barn och 14 som dött. Han själv härstammar från byn Lassa-Tcholla i prefekturen Kozah i norra Togo."

Denna lilla presentation av sin far skickade Gnakou Amah, som medverkade i vår kurs i Molkom under höstterminen, med oss för AGBLE!, när vi lämnade Togo i april.

Amahs far med familj är en typisk representant för de kabyéer, som vandrat in från norr till eweområdet här i söder. Kabyéerna har här ett rykte som mycket arbetssamma och duktiga jordbrukare. Till skillnad från den ursprungliga ewebefolkningen i byarna bor kabyéerna i sina gårdar utspridda i skogen utanför byarna, i anslutning till den mark de odlar.

På CRASE är ca hälften av eleverna kabyéer. Det är därför man har alfabetisering i två grupper: ewe och kabyé. Inslaget av kabyéer på CRASE ger nog en ganska bra uppfattning om storleken av invandringen från norr.

Bilderna är tagna den 24 januari, då Amahs familj inbjudit bl a rektor Flevi väv- och sylärarna och vänner från byn Bala. Det är imponerande att se denna gård mitt ute i skogen. Tre stora byggnader, byggda av leran från platsen, omger en gårdsplan fylld av liv genom de höns, pörlhöns, getter och människor som alltid finns där. Och allt detta är uppbyggt av en familj under ca 30 år, samtidigt som man betalat en tredjedel av alla skördar till jordägaren.

Här slaktas ett pärlhöns inför fr.v. vävlär. Doh Afi, sylär. Tontongou Adija, rektor Flevi, M Gnakou, jordägaren M Devia Korfinti och en av M Gnakous fruar.

Protokoll från Togoföreningens styrelsemöte 20 maj på Fornby

Närvarande: Sigge Niwong, Agneta Olausson, Dave Moore, Johan Snögren, Rainer Hielle, Mats Matsson, Alf Olofsson och Lotte Jensen.

- § 1 Johan öppnade mötet.
- § 2 Lotte valdes till sekreterare.
- § 3 Dagordningen fastställdes.
- § 4 Ekonomisk översikt 17/5-89 Se bilaga
- § 5 Ny SIDA-ansökan Ny ansökan om godkännande av nästa etapp har ansökts hos SIDA. (Egeninsats kommer att bli 70.000:-). Man har för övrigt från SIDA meddelat att Togoföreningen nu anses vara ett "känt ansikte" i bidragssammanhang. Kontakterna med CRASE är stabila, och utvecklingen pågår kontinuerligt. Vi väntar på svar i mitten av juni, styrelsen ska därefter träffas.
- § 6 Kooperativ för ut-examinerade syflickor. Lärarna vid CRASE föreslår i ett brev från rektor Flevi att ett kooperativ inrättas för de 3 sömnadseleverna som klarade examensprovet i år. Beslut: Att anslå 2500:- SEK (inkl. avg.) och ansöka om bidrag hos SIDA snarast. Se i övrigt bilaga.
- § 7 Verktygsutrustning till snickeri-verkstan. Vi bör uppmana ledningen för CRASE att ange behoven av utrustningen. Se bilaga.
- § 8 Lysrörsarmaturer. Det har kommit förslag från ledningen om att omgående inköpa och skicka 10 lysrörsarmaturer och 5 reservrör till CRASE för att komplettera belysningen, som drivs av solpanelerna. Beslut: Att uppfylla önskan genast.
- § 9 Lärarlöner. Lärarna på CRASE vill ha mera betalt ! Styrelsen diskuterade möjligheten att placera de 2 senaste lärarna i andra kategorin och de 2 äldsta i tredje respektive fjärde kategorin. Om lokalkommitén och myndigheterna beslutar så, tror vi att vi har kapacitet att betala dessa löner. Se bilaga.
- § 10 Jubileum. Den 11/6-89 har snickarläraren Agbekponu verkat i 20 år för Foyer Rural och CRASE. (CRASE blir också 20 år). Beslut: Föreningen uppmärksammar detta jubileum med en gåva och en hälsning, som Rainer skickar till Agbekponu.
- § 11 FN-förbundet. Rainer valdes som Togoföreningens representant i Dala-distriktet av Svenska FN-förbundet. Han ska representera Svenska Togoföreningen på nästa årsmöte.
- § 12 Toviekous brev till Sigge. Sigge anmälde att han fått brev från Gérard Toviekou angående kontakter mellan FN-organisationer här i Sverige och i Togo.

§ 13 Information till
direktören för
DJASE.

DJASE har fått ny direktör, M. Batascome. Han önskar del av all vår korrespondens rörande CRASE. Enligt Togoföreningens principbeslut skriver vi personligen till rektorn på CRASE, presidenten och vicepresidenten i lokalkommittén, inspektören i Kpalimé och direktören för DJASE.

§ 14 Möblering.

Beträffande möbleringen av nya elevhemmet är det viktigt att denna kommer att tillverkas av trä på CRASE. Det ger arbetsmöjligheter åt snickarna. Det vore olyckligt om man i stället fick stålsängar utifrån.

§ 15

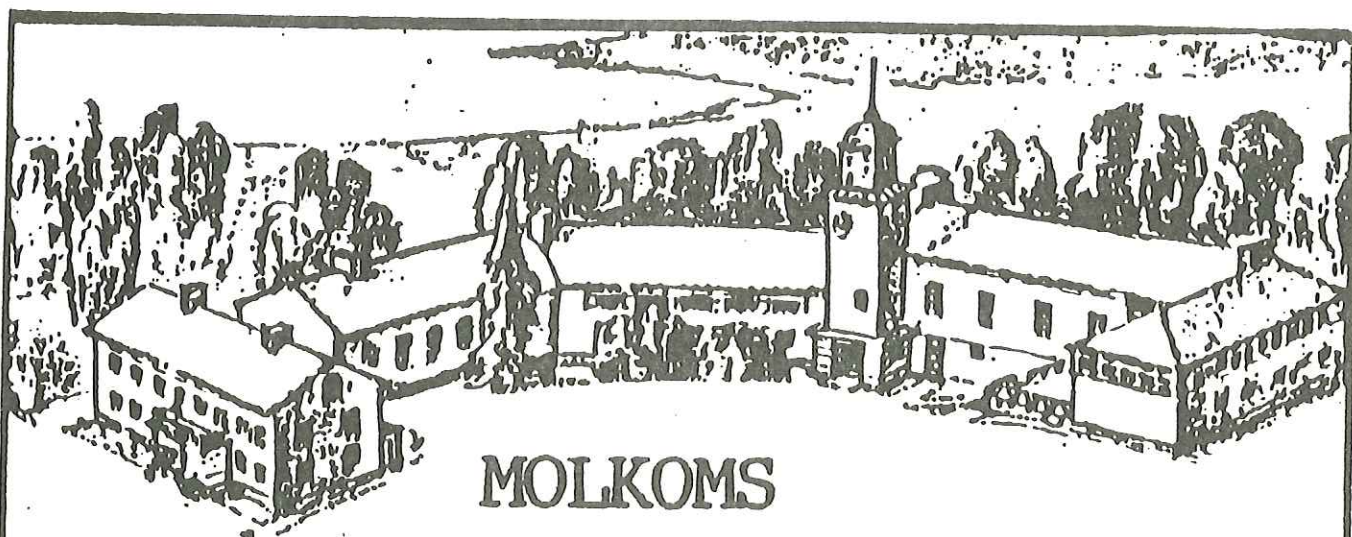
Mötet avslutades.

Vid protokollet

Justeras

Lotte Jensen

Johan Snögren

MOLKOMS FOLKHÖGSKOLA I VÄRMLAND

***** U-LANDSLINJEN *****

- 34-veckorskurs i projektform
- folkbildning och livsvillkor i U-land
- 3 kursmånader förlagda till en byfolkhögskola i Togo, Västafrika
- Kursen anordnas i samarbete med Svenska Togoföreningen, som stöder byfolkhögskolan i Togo ekonomiskt.

MER INFORMATION?

Ring 0553/10004

Procès-verbal de la réunion du comité de l'Association Suédoise pour le Togo
le 20 mai 1989 à Fornby Folkhögskola.

Les assistants: Sigge Niwong, Agneta Olausson, Dave Moore, Johan Snögren, Rainer Hielle, Mats Matsson, Alf Olofsson, Lotte Jensen.

- § 1 Johan, le président, ouvre la réunion.
- § 2 Lotte fut élue secrétaire de la réunion.
- § 3 L'ordre de jour fut arrêté.
- § 4 Rapport économique du 17/5 1989. (Voir annexe.)
- § 5 Encore une demande d'aide a été envoyée à la SIDA. (La contribution de l'association sera SEK 70.000:-). De la côté de la SIDA on a dit que l'Association Suédoise pour le Togo est maintenant bien connue à propos des questions de l'aide. Les contacts avec le CRASE sont stables et le centre se développe continuellement. Nous attendons une reponse de la SIDA en juin. Le comité doit se réunir après la reception de la reponse.
- § 6 Les encadreurs du CRASE proposent dans une lettre du Directeur Flevi qu'on voudrait établir un atelier coopératif pour les trois apprentis couturières qui avaient passé l'examen cette année.
Décision: D'affecter une somme de SEK 2.500:- (frais de virement compris) et d'adresser une requête à la SIDA. (Voir annexe.)
- § 7 Concernant une proposition d'augmentation d'équipement de la menuiserie nous devons exhorter la direction du CRASE de préciser les besoin.
(Voir annexe).
- § 8 Il y avait une proposition d'acheter et envoyer au CRASE 10 lampes avec armatures et 5 lampes en réserve pour compléter l'éclairage par l'énergie solaire.
Décision: De le faire tout de suite.
- § 9 Les encadreurs du CRASE voudraient des salaires plus haut. Le comité a discuté les conséquences d'une augmentation jusqu'à la 2ème catégorie pour les deux derniers encadreurs, la 3ème pour le second en âge et la 5ème pour le plus âgé (voir annexe; rubrique "Employés").
(Pour préciser: Paiement aujourd'hui:
	15.000 F/mois
	15.000
	19.157
	26.347
	<u>75.504 F/mois = 906.048 F/an</u>
+ pour l'alphabétisation	32.000
Somme totale à l'année	<u>938.048 F/an</u>
	<= env. 18 760:- SEK/an>
Selon la proposition ci-dessus	19.157 F/mois
	19.157
	21.763
	33.220
	<u>93.297 F/mois=1.119.564 F/an</u>
+ pour l'alphabétistion	48.000
Somme totale à l'année	<u>1.167.564 F/an</u>
	<= env. 23 355:- SEK/an>
- ... à condition que le cours de change est 1 SEK pour 1 FRF)
Si le comité local et les autorités décident d'augmenter les salaires selon ci-dessus, nous croyons que l'associaton aura la capacité à payer ces nouveaux salaires.

- § 10 Le 11/6 1989 le menuisier Agbekponu a travaillé depuis 20 ans pour le Foyer Rural et le CRASE. (Le Foyer Rural/CRASE peut aussi célébrer son 20ème anniversaire).
Décision: L'association doit faire attention à ce jubilé avec un don et une salutation à M Agbekponu. Rainer va exécuter la décision.
- § 11 Rainer fut nommé représentant de l'association dans l'alliance suédoise de l'ONU, la section régionale en Dalecarlie. Il doit représenter l'Association Suédoise pour le Togo à la prochain réunion annuelle de la section régionale de l'alliance suédoise de l'ONU.
- § 12 Sigge a rapporté qu'il avait reçu une lettre de Gérard Toviekou concernant des contacts entre des organismes de l'ONU en Suède et au Togo.
- § 13 Le nouveau directeur de la DJASE s'appelle M Batascome. Il voudrait voir notre correspondance concernant le CRASE. Selon une décision de principe de l'Association Suédoise pour le Togo, nous adressons nos lettres personnellement aux directeur du CRASE, président et viceprésident du comité local, inspecteur à Kpalimé et directeur de la DJASE.
- § 14 Concernant l'ameublement du nouveau dortoir, le comité (de l'association) a exprimé son avis que c'est très important de fabriquer les lits et autres meubles en bois par la menuiserie du CRASE. De cette façon on peut offrir beaucoup de travail et entraînement aux apprentis du centre.
- § 15 La réunion fut terminée.

Secrétaire:
Lotte Jensen

Vérifié par:
Johan Snögren

Membres du comité local avec son viceprésident (assis) et les membres du groupe suédois rassemblés au CRASE le 26/3, le jour de la grande réception.

Brev från lokalkommitténs ordförande, M Blu

Lettre (arrivée le 22-6) du président du comité local, M Blu Kosikuma

- - -

På Foyer i Dunyo fortskrider byggnadsarbeten normalt enligt den uppgjorda planen. Putsningen av byggnaden är praktiskt taget klar. Gjutning av golv i rummen och på altanen påbörjas någon av de närmaste dagarna. Detta är alltså situationen som jag kunde iaktta, när jag besökte byn lördag den 3 juni 1989.

Det är således en god nyhet, som jag ber dig förmedla till alla medlemmar i vår förening.

De fortsatta arbetena.

M Flevi, murarentreprenören och jag har tillsammans beslutat att för tillfället uppskjuta färdigställandet av duschar och toaletter. Dvs, vi utför inte kakelsättningen och anskaffar inte material och tillbehör, som behövs för duschar och toaletter. Detta därför att vi ännu inte har rinnande vatten, som skulle kunna hålla dessa utrymmen rena och hygieniska. Jag tror, att ni är helt överens med mig om att en wc utan rinnande vatten och en dusch, där det inte finns tillräckligt med vatten för att göra rent sedan man använt den, varken är möjligt eller praktiskt.

Vi ska i stället bygga fristående latriner och duschutrymmen bakom byggnaden för den närmaste tiden. Vi ska även börja bygga köket liksom en av regnvattencisternerna.

Naturligtvis ser vi till att avsluta alla arbeten på byggnaden; dvs sätta in dörrar, fönster, lås, skåp i rummen och om möjligt sängar.

Jag har också överlämnat till M Flevi 110.000 FCFA (= FRF 2.200:-). Jag avrundade de FRF 2.160:-

(= 108.000 FCFA) som ni skickade. Jag har ännu inte fått pengarna till bankkontot, men jag tror inte det dröjer länge innan de kommer.

Jag är i färd med att redovisa klart hur vi utnyttjat medlen, som vår förening ställt till vårt förfogande för CRASE i Dunyo, och jag ska få fram fotokopior på alla verifikationer liksom transaktionerna över bankkontot i UTB, Lome, innan slutet på månaden.

Allteftersom arbetena framskrider, föds nya idéer om hur man på ett klokt sätt ska kunna utnyttja medel, som ställts till vårt förfogande, för bästa möjliga förverkligande av flera olika saker på Foyer. Såsom, när vi, i stället för att lägga plåttak på elevhuset, hellre gjorde betongtak på hela byggnaden. Fördelen är, att vi på så sätt har möjlighet att bygga på en eller två våningar, en utbyggnad som låter sig göra med tiden.

Enligt denna tankegång är mitt första förslag, som jag skulle vilja framlägga för er, följande:

1) Utnyttja en flygel av byggnaden för att bygga rum, åtminstone fem stora rum, som skulle kunna tjäna som gästrum för den svenska grupp av studerande, som besöker Togo varje år. Dessa rum skulle även kunna hyras ut till turister, som besöker området då och då.

2) På den andra flygeln kunde man inreda biblioteket och en sal, som kunde tjäna som lokal för konferenser, seminarier, filmvisningar och andra möten, inte bara för Foyer utan även för organisationer utifrån, som känner till att dessa lokaler finns på centret.

- - -

Angående den hydrauliska pumpen (väduren) har jag tillräckligt med slang för att kunna göra installationen.

Jag ska likaså påbörja inköp av virke, som behövs för biblioteksinredningen.

- - -

Broderliga hälsningar till alla våra vänner och medarbetare.

Blu Kosikuma.

SVENSKA TOGOFÖRENINGEN

Gåvoredovisning för tiden 19/4 1989 - 16/5 1989.

89-04-20	Molkoms fhsk, Togogr. -89, Box 66, 660 60 Molkom	2	170:-
25	Edvin Liljemark, Brunnberg 4201, 796 00 Älvdalen		50:-
26	Molkoms fhsk, Togogr. -89	2	158:-
26	Mats Matsson, Susan Vinds väg 4, 660 60 Molkom		200:-
28	Molkoms fhsk, Togogr. -89	1	055:-
28	Greta Gunsarfs, Tibble 178, 793 00 Leksand		50:-
05-05	Gunilla Persson, Esplanaden 13, 531 50 Lidköping		100:-
09	Sigge o. Gunilla Niwong, Frostbo 261, 781 96 Borlänge		100:-
12	Iréne Johansson, Lillängen 4047, 661 00 Säffle		50:-
12	Edvin Liljemark		50:-
12	Svea Öhrnstedt, Örnstigen 33, 3 tr, 183 50 Täby		100:-
16	Fornby folkhögskola, Elevförbundet, 781 33 Borlänge	2	150:-
17	Lars-Åke Matsson, Lollandsgatan 31, 164 43 Kista		50:-
17	Inga-Lisa Sollgard, V Storbyn, Box 2377, 790 56 Våmhus		100:-
17	Wivan Hildesson, Staveredsgatan 19, 461 31 Trollhättan		50:-
19	Siv o. Oscar Pihlblad, Liljedalsvägen 8, 440 80 Ellös		50:-
23	Molkoms fhsk, Togogr. -89		300:-
24	KG Mattsson, Åsvägen 1 A, 660 60 Molkom		100:-
25	Molkoms fhsk, Togogr. -89		75:-
25	Gustaf Andersson, Vetevägen 6 B, 781 35 Borlänge		25:-
25	Ulla Brodow, Ekenäsgatan 9, 654 68 Karlstad		100:-
26	Mora folkhögskola, Skeriol, 792 00 Mora	16	176:-
26	Molkoms fhsk, Togogr. -89		125:-
29	Mora folkhögskola, Lärarkåren		904:-
31	Ulf Källstedt/Gunnel Nyman, Sundby Säteri, 640 62 Malmköping		100:-
06-01	Familjen Callenmark, Liljegatan 9, 742 00 Östhammar		50:-
09	Stig Lööv, c/o Hoppets stjärna i Kärrsjö		500:-
12	Kristina Nilsson, Byggmästareg. 66, 222 37 Lund		50:-
13	Edvin Liljemark		50:-
13	Molkoms folkhögskola, Box 66, 660 60 Molkom	7	980:-
	Summa för perioden	35	018:-

Utgifter under perioden:

Till konto i Togo för starthjälp till en gemensam syateljé åt tre sömnadsflickor, utexaminerade från CRASE	2	151:36
Inköp av 10 lysrörsarmaturer samt 5 reservlysrör		709:-
Administrationskostn. (överföringsavgifter, porto)		855:-
Informationskostn. (gåvor till bychefer och lärare på CRASE från Sv Togoföreningen)		750:-
Summa för perioden	4	465:36